

matizirajo in pripišejo nosilcem doganjanja.

Ekranizacija književnega dela, ki ima poleg dogodkov tudi bogat opisni del, prav zaradi obveznega črtanja »neuprizorljivih« opisov osiromaši delo do te stopnje, da smo postavljeni pred vprašanje, ali je taka ekranizacija sploh še dopustna.

Zgradba filmske pripovedi je največkrat linearna. Redko kdaj se scenaristi in režiserji odločajo za časovne preskoke, saj le-ti gledalce, ki so navajeni nepretrganega gledanja slike, motijo in jim drobijo razumevanje zgodbe. Avtor književnega dela pa je pri časovni konstrukciji svoje pripovedi povsem svoboden, časovna komponenta ga ne omejuje, preskoki v bližnjo ali daljno preteklost ali neznano prihodnost so povsem običajni.

Včasih se scenaristi pri težavnih ekranizacijah opisnih delov književnega dela odločajo za komentatorja, ki kot zunanji poročevalec razlaga neuprizorljive, toda za razumevanje pripovedi neizbežne

informacije. Ker je vloga takega komentatorja izrazito neosebna, deluje odtujevalno in že zato ne more nadomestiti poudarjeno osebnega avtorjevega opisa. Torej gre za izhod v sili.

S povsem drugačnimi problemi se srečuje radiofonski prirejevalec književnega dela. Radio s svojo zgolj slušno komponento je zagotovo bližje branju književnega dela kot konkretnost filmske slike. Radio tako v večji meri sproža poslušalčevo domišljijo, ki jo film na drugi strani duši. Toda radiofonski prirejevalec je pred drugo težavo. Dogajanja pustolovske literature in podobnih žanrov ne more podoživeti v tisti meri, kot to uspeva filmu. To dogajanje mora »prevesti« v drugačno besedno obliko, v poročilo, komentar, spominsko pripoved ipd. Zato pa so radiu z različnimi radiofonskimi pomagali na voljo tiste literarne oblike, ki jih v filmski izvedbi nikoli ne bomo videli.

Tone Frelj

HOMOSEKSUALNA IN LESBIČNA LITERATURA ZA OTROKE

V svetovni književnosti srečamo poleg homoseksualne literature za odrasle tudi tovrstno literaturo za otroke.

Homoseksualnost je pri nas še vedno obravnavana kot tabu tema, o kateri ljudje spregovorijo le, ko je treba povedati o nekom, da je umrl zaradi aidsa, kuge 20. stoletja. Nekateri še vedno obravnavajo homoseksualnost kot bolezen, drugi o tej temi sploh ne govorijo, nekateri pa, če že morajo, o tej temi govorijo z največjim gnusom, ki ga premorejo.

In če smo že odrasli tako različni in homoseksualnost obravnavamo na tako različne načine, kako naj jo potem razlo-

žimo otrokom, ki vedno hočejo vse vedeti in jih vse zanima? Mnoge mame o tem molčijo in otroško vedoželjnost uspešno zatirajo. In kaj preostane otroku, ki odgovora na vprašanje ne dobi? Najlažje bo odgovor dobil pri drugem odraslem človeku ali pa se bo o temi pogovarjal s prijatelji, mogoče si bo ogledal film, ki ima homoseksualno vsebino. Več je načinov, ki otroka pripeljejo do odgovora.

Zelo dober način, ki otroku pomaga, da samostojno poišče odgovore na vprašanja, ki ga zanimajo, je branje literature. V svetu, pa tudi pri nas si različne založbe prizadevajo, da bi natisnile čim-

več otroških enciklopedij, leksikonov in knjig, ki bi otroka vzpodbudile, da bi odgovore poiskal sam.

Med tujo literaturo lahko najdemo tudi knjige o homoseksualnosti in lesbičnosti ter knjige, ki opozarjajo na problematiko otrok, ki imajo lesbične ali gejevske starše.

Ena takih je *Daddy's Roommate* (Očkov sostanovalec). Priznati moram, da sem se za to knjigo odločila iz gole radovednosti, saj si nisem predstavljala, kako bi lahko pisatelj (v tem primeru Michael Willhoite) otrokom razložil, kaj je gej. Še bolj se je moja radovednost povečala, ko sem na naslovnici opazila, da je knjiga namenjena otrokom, starim 2–6 let. In kako avtor razloži mladim bralcem, kaj pomeni biti gej? Literarnemu junaku Nicku to razloži mama, ki mu pove, da biti gej pomeni le drugačno obliko ljubezni. Tako mladi junak izve, da se imata njegov očka in »stric« Frank rada, in je vesel zanju. Vesel pa je tudi za mamico, ki ima rada Nickovega očima.

Slikanica nas počasi pripelje do trenutka resnice, ko je otroku treba odgovoriti na zastavljena vprašanja.

Daddy's Roommate pa ima tudi nadaljevanje; to je slikanica, ki jo je avtor napisal po šestih letih od izida prve

knjige. Naslov druge slikanice je *Daddy's Wedding* (Očkova poroka) in v njej avtor nadgradi prvo zgodbo s poroko Nickovega očeta in »strica« Franka.

Poleg teh dveh slikanic sem pri založbi Alyson iz Los Angelesa našla še celo vrsto drugih knjig na to temo. Med njimi bi rada omenila zelo lepo knjigo o lesbištvu, ki nosi naslov *Heather has two mommies* (Heather ima dve mamic). Avtorica Leslea Newman nam pripoveduje o tem, kaj se zgodi z malo Heather, ki živi v srečni družini z dvema mamicama, ko prvič pride v vrtec in jim vzgojiteljica Molly pripoveduje pravljico, v kateri nastopa tudi očka. Heather postane žalostna, saj ona nima očka. Vzgojiteljica pa vsem v skupini lepo razloži, da ni pomembno, koliko mamic in koliko očkov ima družina, ampak so pomembni ljudje, ki v neki družini živijo in se imajo radi.

V teh slikanicah sta zelo lepo razloženi homoseksualnost in lesbičnost. Če bi se tudi pri nas držali pravila »Vsi enaki, vsi enakopravni«, bi bilo dobro, da bi se tudi pri nas našla založba, ki bi omenjene knjige prevedla in jih ponudila našemu trgu. Ta je, kar se tovrstne mladinske literature tiče, še zelo prazen.

Izidora Ferfolja

BRALNI KLUBI ZA SREDNJEŠOLCE

Bralna značka Slovenije, ki premore pravo armado (približno 150.000 tekmovalcev) osnovnošolskih bralcev, je ob koncu meseca oktobra 2000 z naslednjim dopisom nagovorila ravnatelje, profesorje slovenščine in knjižničarje srednjih in poklicnih šol:

Bralna značka, gibanje za pospeševanje bralnih navad in širjenje bralne kulture, je letos septembra dopolnila štirideset let delovanja. V tem dolgem

obdobju rasti in uspehov so bile seveda tudi krize, celo ostre kritike in dvomi o smislu njenega obstoja. Toda gibanje se je izkazalo za žilavo in živo, dovetno za mnoge spremembe in novosti. Še več: množica odličnih mentorjev je desetletja pomagala razklepati spone okostenelega pouka, zato v novi devetletki bralna značka ni ohranjena le kot neobvezna interesna oblika, temveč njene številne vsebinske in metodične prvine prepoznamo v pre-